

Cuprins

1. Trecătorul care-n dimineața aceea cenușie.....	7
2. Cine sunt eu?.....	11
3. Chez Magny.....	38
4. Pe vremea bunicului.....	58
5. Simonino carbonar.....	98
6. În slujba Serviciilor secrete.....	113
7. Împreună cu Cei O Mie.....	132
8. Vasul Hercule.....	161
9. Paris.....	182
10. Dalla Piccola e uimit.....	192
11. Joly.....	194
12. O noapte la Praga.....	217
13. Dalla Piccola spune că nu este Dalla Piccola.....	240
14. Biarritz.....	241
15. Dalla Piccola redivivus.....	261
16. Boullan.....	265
17. Zilele Comunei.....	269
18. Protocoalele.....	295
19. Osman Bey.....	307
20. Ruși?.....	313
21. Taxil.....	319
22. Diavolul în secolul XIX.....	338
23. Doisprezece ani trăiți cu folos.....	376
24. O noapte la slujbă.....	426

25. Limpezirea ideilor	453
26. Soluția finală	464
27. Jurnal întrerupt	485
<i>Inutile precizări erudite</i>	<i>497</i>
<i>Referințe iconografice</i>	<i>505</i>

Umberto Eco, *Il cimitero di Praga*

Copyright © R.C.S. Libri S.p.A. – Milano
Bompiani 2010

© 2010, 2011, 2013 by Editura POLIROM, pentru
traducerea în limba română

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

www.polirom.ro

Editura POLIROM
Iași, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, ct. 1,
sector 4, 040031, O.P. 53, C.P. 15-728

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:
ECO, UMBERTO

Cimitirul din Praga/Umberto Eco. – trad. din lb. it.
de Ștefania Mincu. – Iași: Polirom, 2013

ISBN print: 978-973-46-4134-5

ISBN ePub: 978-973-46-4320-2

ISBN PDF: 978-973-46-4321-9

I. Mincu, Ștefania (trad.)

821.131.1-31=135.1

Printed in ROMANIA

UMBERTO
Ecco

Cimitirul
din Praga

Traducere din limba italiană
de Ștefania Mincu

POLIROM
2013

Nu înseamnă că Lagrange era de treabă în ceea ce mă privea, dar poate că în categoria celor ticăloșiți el includea și gradele înalte și deci pe sine însuși. În orice caz, dacă mă plătesc bine, nu le port pică.

Cred că am mai scris în jurnalul meu impresia pe care mi-a lăsat-o berăria aceea mare, müncheneză, unde bavarezii se înghesuie la niște *tables d'hôtel* lungi, cot la cot, făcându-și de cap cu cârnați unsuroși și dând pe gât niște bocale cât niște canistre, bărbați și femei, femeile hlizindu-se mai tare, mai cu zgomot și mai vulgar decât bărbații. E clar că-i o rasă inferioară și mi-a cerut destulă osteneală după călătorie, ea singură foarte anevoioasă, să rămân fie și numai două zile pe pământ teuton.

Tocmai la berărie îmi dăduse și Goedsche întâlnire, și a trebuit să recunosc că spionul meu neamț părea făcut să bântuie prin locurile acelea: niște haine de o eleganță sfruntată nu ascundeau înfățișarea de vulpoi care trăiește din expediente.

Într-o franceză stălcită, mi-a pus imediat niște întrebări cu privire la sursele mele, m-am fofilat, am încercat să vorbesc despre altceva, pomenindu-i de trecutul meu garibaldin, a rămas plăcut surprins, deoarece, spunea el, tocmai scria un roman despre întâmplările italiene din 1860. Era aproape gata, avea să se intituleze *Biarritz* și aveau să fie multe volume, dar nu toate faptele se desfășurau în Italia, se mutau în Siberia, la Varșovia, la Biarritz, desigur, și așa mai departe. Vorbea despre el cu drag și cu oarecare automulțumire, considerând că tocmai termina un fel de Capelă Sixtină a romanului istoric. Nu înțelegeam legătura dintre feluritele întâmplări de care se ocupa, dar se părea că nucleul povestirii era amenințarea permanentă a celor trei forțe malefice care dominau în chip perfid lumea, adică masonii, catolicii – mai ales iezuiții – și evreii, care se infiltrau acum și între primele două pentru

a submina temeliele purității stirpei protestante teutone.

Se lungea la vorbă despre intrigile italiene ale masonilor mazzinieni, apoi se muta la Varșovia, unde masonii conspirau împotriva Rusiei împreună cu nihilistii, specie blestemată pe care popoarele slave au produs-o în orice epocă, și unii, și ceilalți în mare parte evrei – important e sistemul lor de recrutare care-l amintea pe cel al Iluminaților din Bavaria și al carbonarilor Marelui Târg, fiecare membru mai recruta alți nouă care nu trebuiau să se cunoască între ei. Apoi se revenea în Italia, urmărind înaintarea piemontezilor către Cele Două Sicilii, într-un talmeș-balmeș de răniri, trădări, violări de femei sus-puse, călătorii rocambolești, cu legitimize irlandeze extrem de curajoase și toate numai capă și spadă, mesaje secrete ascunse sub cozile cailor, un prinț Caracciolo ticălos și carbonar care viola o copilă (irlandeză și legitimistă), descoperiri de inele revelatorii din aur oxidat verde cu șerpi împletiti și cu un coral roșu în mijloc, o tentativă de răpire a fiului lui Napoleon al III-lea, drama de la Castelfidardo, unde fusese vărsat sângele trupezilor germane credincioase pontifului, și se arunca împotriva acelei *welsche Feigheit* – Goedsche o spusese în germană, poate ca să nu mă jignească, dar ceva nemțește învățasem și pricepeam că era vorba despre tipica lașitate a raselor latine. Din punctul acela, acțiunea devenea tot mai tulbure, și încă nu ajunseseam la sfârșitul primului volum.

Pe măsură ce povestea, lui Goedsche i se însuflețeau ochii, altminteri urduroși, improșca stropi de salivă, râdea de unul singur de unele găselnițe pe care le socotea excelente și părea că dorește niște bârfe de primă mână despre Cialdini, Lamarmora și alți generali piemontezi și, firește, despre atmosfera din jurul lui Garibaldi. Însă, cum în mediul său informațiile se plătesc, n-am găsit oportun să-i dau pe gratis știri interesante despre cazurile italienești. Și apoi, cele pe care le aveam eu era mai bine să le trec sub tăcere.

Îmi spuneam atunci că omul o lua pe o cale greșită: niciodată nu poți crea un pericol cu o mie de fețe, pericolul trebuie să aibă una singură, altfel lumea nu-i atentă. Dacă vrei să-i denunți pe evrei, vorbește despre evrei, dar dă-i încolo pe irlandezi, pe principii napoletani, pe generalii piemontezi, pe patrioții polonezi și pe nihilistii ruși. Prea multă tevatură. Cum putem să ne împrăștiem atât de mult? Cu atât mai mult cu cât, dincolo de romanul său, ideea fixă a lui Goedsche păreau să fie, în mod exclusiv, tocmai evreii, și cu atât mai bine pentru mine, pentru că despre evrei îi ofeream acum un document prețios.

Într-adevăr, mi-a spus că scria romanul acela nu pentru bani sau alte speranțe de glorie lumească, ci pentru a elibera viața nemțească de capcana iudaică.

— Trebuie să ne întoarcem la cuvintele lui Luther, care spunea că evreii sunt răi, veninoși și diabolici până-n măduvă, că fuseseră timp de secole plaga și ciuma noastră și continuau să fie și-n vremea sa. Erau, după spusa lui, șerpi perfizi, veninoși, aspri, răzbunători, asasini și fi ai demonului, care înțeapă și dăunează în taină, neputând-o face deschis. Împotriva lor unica terapie cu putință era o *schärfe Barmherzigkeit* – nu izbutea să traducă, înțelegeam că literal putea să-nsemne o *cruntă milă*, dar, la urma urmei, Luther voia să vorbească despre o lipsă de milă. Trebuia dat foc sinagogilor, iar ceea ce nu voia să ardă trebuia acoperit la loc cu pământ, încât nimeni să nu mai poată vedea din ele o piatră, trebuiau distruse casele lor și să fie alungați într-un grajd ca țigani, să li se ducă departe textele talmudice în care erau predicate numai minciuni, făcături și blesteme și să li se interzică practicarea cametei, să se confişte tot ceea ce posedau în aur, în numerar și în bijuterii și să se dea în mâna tinerilor lor securea și târnăcopul, iar în mâna femeilor, furca și fusul, deoarece, comenta Goedsche rânjind subțire, *Arbeit macht frei*, doar munca ne face liberi. Soluția finală, pentru Luther,

ar fi fost alungarea lor din Germania, ca niște câini turbați.

— Lui Luther nu i s-a dat ascultare, încheiase Goedsche, cel puțin până acum. Asta pentru că, chiar dacă încă din antichitate popoarele neeuropene au fost considerate urâte – uită-te la negru, care până și astăzi este, pe bună dreptate, considerat un animal –, nu fusese încă stabilit un criteriu sigur pentru a recunoaște rasele superioare. Astăzi știm că gradul cel mai dezvoltat de umanitate îl avem prin rasa albă și că modelul cel mai evoluat de rasă albă este rasa germanică. Dar prezența evreilor e o continuă amenințare de încrucișări rasiale. Privește o statuie greacă, ce puritate a trăsăturilor, ce eleganță a taliei, și nu întâmplător această frumusețe era identificată cu virtutea, cine era frumos era și viteaz, cum se întâmplă cu marii eroi din miturile noastre teutonice. Acum imaginează-ți-i pe acești Apollo alterați cu trăsături semite, cu carnația închisă la culoare, cu ochii mijiiți, cu nasul de răpitoare, cu corpul pipernicit. Pentru Homer acestea erau trăsăturile lui Tersit, personificarea însăși a ticăloșiei. Legenda creștină, îmbibată de spirite ce-s încă iudaice (în fond, a fost inițiată de Pavel, un evreu asiatic, astăzi am spune un turc), ne-a convins că toate rasele coboară de la Adam. Nu, eu cred că, despărțindu-se din fiara originară, oamenii au apucat căi diferite. Trebuie să ne întoarcem în punctul acela unde căile s-au împărțit, deci la adevăratele origini naționale ale poporului nostru, nicidecum la aiurelile acelor *lumières* franțuzești cu cosmopolitismul lor și cu ale lor *égalité* și *fraternité* universale! Asta-i spiritul vremurilor noi. Ceea ce se cheamă acum în Europa Risorgimento, Reinălțare a unui popor, este apelul la puritatea rasei originare. Numai că termenul – și scopul – e valabil doar pentru rasa germanică, și stârnește râsul faptul că în Italia întoarcerea la frumusețea de odinioară e reprezentată de Garibaldi ăla al vostru cu picioarele strâmbe, de regele ăla al vostru cu picioarele scurte și de piticul de Cavour. Asta pentru că și romanii erau de rasă semită.

— Romanii?

— Nu l-ai citit pe Vergiliu? Proveneau dintr-un troian și deci dintr-un asiatic, iar migrația asta, cu siguranță semită, a distrus spiritul popoarelor italice antice, vezi ce li s-a întâmplat celților: romanizați, au devenit francezi, deci latini și ei. Numai germanii au reușit să se păstreze puri și necontaminați și să înțeleagă puterea Romei. Dar, în fine, superioritatea rasei ariene și inferioritatea celei iudaice – și, în mod fatal, și a celei latine – se văd și din felul cum excelează în diferite arte. Nici în Italia, nici în Franța n-au crescut un Bach, un Mozart, un Beethoven, un Wagner.

Goedsche nu părea tocmai tipul eroului arian pe care-l ridică în slăvi, ba chiar, de-ar fi trebuit să spun adevărul (dar de ce trebuie spus adevărul de fiecare dată?), avea aerul unui evreu îmbuibat și senzual, dar la urma urmelor trebuia să-i dai crezare, dat fiind că i-o dădeau serviciile care trebuiau să-mi plătească ceilalți douăzeci și cinci de mil de franci rămași. Totuși, n-am reușit să evit o mică răutate. L-am întrebat dacă el se simțea un bun reprezentant al rasei superioare și apolinice. M-a privit pieziș și mi-a spus că apartenența la o rasă nu e doar un fapt fizic, ci, înainte de toate, un fapt spiritual. Un evreu rămâne evreu chiar dacă dintr-o întâmplare naturală, așa cum se nasc copii cu șase degete și femei în stare să facă gemeni, s-ar naște cu părul blond și cu ochii albaștri. Iar un arian e arian dacă trăiește spiritul poporului său, chiar dacă are părul negru.

Dar întrebarea mea îi tăiase avântul. Își luase seama, își ștersese sudoarea de pe frunte cu o batistă mare cu pătrate roșii și-mi ceruse documentul pentru care ne întâlniserăm. I l-am dat, iar după toate discursurile lui credeam că ar fi trebuit să-l facă să cadă în extaz. Dacă guvernul său voia să-i lichideze pe evrei conform mandatului lui Luther, povestea mea cu cimitirul din Praga părea făcută inadins pentru a alerta toată Prusia în privința naturii complotului iudaic. Însă el a citit încet, între

o sorbitură de bere și alta, încrețindu-și în diferite rânduri fruntea, strângând din ochi încât părea aproape mongol și a încheiat zicând: — Nu știu dacă pe noi aceste informații ne pot interesa cu adevărat. Ele spun ceea ce am știut dintotdeauna despre urzelile evreiești. Sigur, o spun bine, iar dacă ar fi inventat, ar fi bine inventat.

— Vă rog, Herr Goedsche, nu mă aflu aici ca să vă vând material inventat!

— Nu mă îndoiesc, bineînțeles, dar și eu am niște îndatoriri față de cei care mă plătesc. Mai trebuie încă dovedită autenticitatea documentului. Trebuie să supun aceste foi lui Herr Stieber și birourilor sale. Lasă-mi-le și, dacă vrei, întoarce-te chiar la Paris, vei avea un răspuns peste câteva săptămâni.

— Dar colonelul Dimitri mi-a spus că era un lucru hotărât...

— Nu-i hotărât. Nu încă. Ți-am mai spus, lasă-mi documentul.

— O să fiu sincer cu dumneata, Herr Goedsche. Ceea ce dumneata ții în mână e un document original, original, înțelegi? Valoarea lui constă, desigur, în știrile pe care le dă, dar și mai mult în faptul că aceste știri apar într-un raport original, așternut la Praga după reuniunea despre care vorbește. Nu pot lăsa ca acest document să circule dincolo de mâinile mele, cel puțin nu înainte de a mi se înmâna recompensa promisă.

— Ești excesiv de bănuitor, domnule Simonini, zisese Goedsche. Ei bine, mai comandă o bere sau două și dă-mi o oră ca să copiez textul ăsta. Ai spus chiar dumneata că veștile pe care le conține valorează cât valorează, iar dacă aș vrea să te înșel, mi-ar fi destul ca să le țin minte pe dinafară, pentru că te asigur că-mi amintesc ceea ce am citit aproape cuvânt cu cuvânt. Dar vreau să-i supun textul lui Herr Stieber. Lasă-mă așadar să-l copiez. Originalul a intrat aici odată cu dumneata și tot cu dumneata o să iasă din localul ăsta.

N-aveam cum să obiectez. Mi-am înjosit palatul cu câțiva dintre cârnații ăla teutonici dezgustători,